

LIBRIS

We know
books

@ Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BĂICUȘ, IULIAN

Renașterea poemului / Iulian Băicuș. - București : Eikon, 2026
ISBN 978-606-49-1668-6
821.135.1

Editor: Valentin Ajder

Iulian Băicuș

RENAȘTEREA POEMULUI

E I K O N

București, 2026

veceurilor noastre din litere
 după ce te-a documentat strașnic-te-a pus la curent
 în priză și tu ai început să dansezi
 ca o păpușă mecanică
 și ai îmbătrînit subit și ai trecut la măturat,
 la spălat vasele, la pensie, la oftat, la pomană și pomenire...
 Unde e mama? casetă căptușită cu oglinzi
 iar cheia ei am rătăcit-o printre manuscrisele poeziilor cu tine
 Din piele de Cordoba este coperta cărții
 La marginea căreia a pierit înghețată, Anabell Lee.
 Tu însăși te-ai transformat într-o rochițe-a ta
 Rochia ta albă de la confirmare
 pe care o descoperi după zeci de ani
 ștergînd un cufăr învelit în pînze depăianjen.
 Nu există decît prezentul prezentului,
 prezentul trecutului și prezentul viitorului.

CUPRINS

Poem de întîmpinare.....	5
Al doilea cîntec general.....	7
Alchimia textului.....	18
Cîntarea Americii.....	24
Cabinetul de cristal.....	28
Cealaltă pisică.....	35
De toamnă.....	38
Dorința.....	42
Femeia-Safari.....	44
Podul de lemn.....	47
Cocoloșirea.....	52
Salata de legume.....	54
Cele mai frumoase poeme.....	57
Tanka pe-un obraz.....	58
Cabinetul de cristal.....	59
Caleidoscop.....	64
Poemul cu miinile ude.....	69

Ideile bursuce	72
Între două texte	75
Talita kumi	78
Poem cu Marcel	83
Poem zgribulit (cu iglouri și Polul Nord)	85
Poemul podului de la Ten Șin	89
Poemul mamelor	91
Poemul crematoriu	94
Tigrii albaștri ai nopții	97
Poem cu doi oameni de zăpadă	99
Scrisoarea I (după M. Eminescu) – fragment	101
Scrisoarea a II-a (după Mihai Eminescu)	106
Scrisoarea a III-a (după Mihai Eminescu)	115
Scrisoarea IV-a (după Mihai Eminescu)	123
Poemul de porcelană	130
Poema virtuală	132
Poemul nopților	134
Poemul stărilor	137
Poem de despărțire	140

NOILE IDEI BURSUCE

1. Renașterea Poemului	145
2. Hwarangdae Express	148
3. Zidul din Suwon	153
4. Umbra lui Nichita Danilov. La Cozia	156
5. Balada doamnelor rotunde	160
6. Poemul cu miinile ude	165
7. Poemul de pernă	168

8. Poemul morfolit între fălcile mașinii de scris	171
9. Fluturile	175
10. Ein Winterabend	179
11. Eu nu scriu poeme de orice fel	181
Poem fără chef	184
Poem instant cu George	186
La minăstirea Căpriană	199
O poemă cu pohetul Andrei Bodiș	200
Iarna în Wakayama	202
Livada de pruni (1990)	205
Stejarul din Wakayama	207
Despărțirea de tata	208
Cimitirul evreiesc	209
Moartea fluturilor. La Ipotești	211
Plimbarea prin Wakayama	215
Mayumi San și floarea soarelui sutra	217
Haita	218
Michelangelo	219
Despre Timp (fragmente)	220

POEM DE ÎNTÎMPINARE

Te rog să intri-n textul meu ca-ntr-un oraș străin, din vis...
Un Marco Polo, ce vine de departe,
Cuvintele să-ți fie porți închise, la care bați dar nimeni nu-ți deschide.
Printre imagini de cleștar să te îndrepti
Spre hanuri, zăvorâte cu-n milion de lăcate.
Peste tot e fum de primăvară
Iar Pulcinella, cu tichia ei de clopoței de argint
E chiar imprimanta mea, grăsuța Canon,
Cînd scuipe acest poem, ea sună „cling!”

Imediat ce ai lăsat praful textului la o parte,
Femeile tahitiene îți vor pune la gît șiraguri de orchidee,
După ce ai părăsit femeile fără sutiene
Odat' ajuns la Cuprins, din literele de tipar vor răsări cei șapte samurai
Care-ți vor reteza prima falangă a degetului policar,
Dacă întorci foaia fără să o citești!

De asemenea, prin apropiere, dorm blestemele mele părintești,
Și jurămîntul cu care m-au legat frații mei, rosacruceii din Ierusalim:
„Cine leapădă cartea să fie lovit de o infinită varietate de mîncărimi!”
Să ți-se topească literele acestea în cornee,
Și să alerge, ca un crab fantomă, iar cînd vei vrea tu să le uiți,
Să se aprindă în zeci de ruguri deodată
Și ochii-ți trădători să îi transforme în două grămăjoare de cenușă!
Ce vis ciudat avui, eram închis în bibliotecă
Pe fiecare masă erau deschise doar cărțile pe care n-am să pot
Să le citesc vreodată, și fiecare era un chepeng,
Un tobogan spre o altă lume minunată.

Era atîta soare-n jur, încît o rază s-a rătăcit printre coperțile de aur,
Printre clasici. Eu, evadînd o clipă din propria mea frază
Șerpuitoare, m-am lepădat de tine, de pronumele personal
De acel „tu” cu care ne împungem, ca niște călători plouați

Într-un tramvai numit Desiree, cu vârful umbrelor ude
 Și care-ncearcă să-și ascundă aripile, sub largile, cenușiile lor macferlane
 Cît de departe pleci cînd spunem „tu”, te-ndepărtezi de mine,
 Cartea mea și zbori în bibliotecă.
 Să ne așezăm puțin, păstrînd o clipă de tăcere.
 O să mă culc pe iarba violetă, lîngă tine.
 Să ascultăm livada de vișini, cum foșnește ca o carte.
 Deși noi suntem singuri, azi Ironia a venit cu noi
 S-a așezat între rîndurile mele și gîndurile tale
 Cu speranța că o să le despartă.
 Își aruncă privirea, obosită, peste aceste foi.
 Deja, cînd tocul se odihnește peste un top de coli, scrise mărunt,
 Noi ne privim deja ca doi străini, ești o femeie multă vreme posedată
 Pe lîngă care trec pe stradă, tremurînd,
 Dar pe care o salut încet, cu zîmbet de-nghețată.

AL DOILEA CÎNTEC GENERAL

Se dedică lui Pablo Neruda, autorul lui Canto General

Inima mea roșie flutură pe deasupra capetelor mulțimilor, ca un steag
 Eu sunt mai presus de fire, sunt un Zeppelin al revoluției roșii,
 Eu sunt Necesitatea Înțeleasă
 Privesc din stratosferă trupurile înșirate pe caldarîm peste care trec
 transportoare auto blindate.
 Inima mea e luceafărul roșu care a răsărit noapte de noapte
 deasupra Pieții Scînteii.

Agățîndu-și razele în părul păios al lui Vladimir Ilici Lenin, statuia
 bărbatului sfînt
 Eu mă pogoram, fără de trup, pe umerii măturătorilor care împing
 tomberoanele
 Eu mă pogoram prin fereste sărutînd mîinile tipografilor și obrazul femeilor
 care culegeau litera gotică a lozincilor
 Eu am încărcat tunurile Aurorii, eu am condus asaltul Palatului de Iarnă
 Inima mea se transforma în fiecare dimineață în lumînarea ce arde în cabina
 Cruciașătorului Potemkin.

În becul electric aprins în celulele unde Karl Liebnrecht și Roza Luxemburg
 așteaptă sentința de condamnare la moarte,
 Sunt zîmbetul lui Sacco și Vanzetti, sunt ideile lui Pătrășcanu, sunt stiloul lui
 Preda, sunt absența conștiinței lui Sartre, sunt imnele lui Stalin slavă,
 mîndră corabia, meșter cîrpaciul, URSS luptă pentru capace
 Sunt carnetul roșu de membru de partid al lui Eugen Barbu,
 Sunt buzunarul lui Mao-Tse Dun plin cu tigri decupați din hîrtie colorată,
 în timp ce ordona ca toate vrăbiile să fie ucise,
 Sunt creierul sfărîmat al lui Troțki în care
 Revoluția continuă a bătut un cuțit de spart gheața din argint.

Sunt dansul lopeții inima lui Stalin
 peste grumazul unui june student,

sunt ochiul atîrnînd din orbita realităţii,
Cu care Domokos Geza trist
priveşte societatea în plină descompunere,
Sunt cîntecul revoluţionar al lui Ceau,
Şescu izbîndu-se de piepturile soldaţilor din plutonul de execuţie,
Sunt locomotiva electrică, alergînd pe mustaţa lui Stalin,
Sunt şenila tancului sovietic, care striveşte adolescenţii,
într-o sufragerie din Praga,
Sunt umbrela bulgărească, sunt pumnii primiţi de doamna Monica,
Sunt Ideologia valsîndă peste cadavrele opozanţilor, disidenţilor
Sunt Reeducarea, sunt fenomenul Piteşti,
Sunt anii de temniţă grea, sunt parfumul Gulagului
Sunt Françoise Thom, călătorind prin Moscova interzisă străinilor
Sunt căpitanul Panterelor Negre, sunt amantul anarhiei.

Sunt oasele îngropate în selva obscură peste care valsează
Zecile de mii de perechi de pantofi ai Evitei Peron,
Sunt rănile lui Che Guevara,
Sunt colonul lui Fidel Castro,
Sunt cariile lui Den Xiao Ping,
Sunt cancerul lui Brejnev,
Sunt prostata lui Ceao-De-Djin,
Sunt mumia lui Lenin,
Sunt negrii ucişi de buri,
Sunt mirosul de unghii prăjite din cuptoarele
În care ard cadavrele a milioane de evrei,
într-un Shoah al sensului,
Sunt milioanele de găvane goale
prin care privesc templele din Cambodgia
ochii lui Pol-Pot,
Un dictator nu are doar o singură pereche de ochi,
El fură privirile tuturor celor căzuţi în faţa plutonului de execuţie,
Sunt jungla vietnameză arsă, palmă cu palmă
cu napalm, şi aruncătoare de flăcări
Sunt plajele argintii ale Normandiei

care au înflorit peste noapte cu trupuri ca nişte petale
(Toată carnea fiilor fin este şi florile de cîmp)
Sunt pleoapele soldaţilor,
citesc în tranşee Caii la fereastră
Sunt mîna care va schilodi chiar pe
citorul acestui sabatic manifest negru,
Sunt pachetul conţinînd o bombă artizanală,
instalat în gara din Roma, sunt gazul Sarin,
ridicîndu-se ca o funie verde
Sunt ceasul care ticăie ura IRA,
aşezat în faţa unei grădiniţe de copii englezi
Sunt glonte care va perfora
plămînul drept al Papei, ieşind prin stînga inimii
Sunt calea luminoasă, sunt expediţiile
de pedepsire împotriva locuitorilor din Pampas
Sunt epoleţii armatei poloneze, ruginiţi la Katin, într-o groapă comună,
Sunt salbele ţigăncilor aruncate în Bug,
Sunt un graffiti pe Zidul Berlinului vorbind despre libertate,
Sunt sîrbii care ţin concerte
de muzică rock&roll pe poduri
Sunt picioruşele grase ale copilaşilor
din care ţăranii ucrainieni mănîncă cu poftă
Sunt un munte imens de dosare în care
viaţa mea e descrisă, secundă cu secundă, vers cu vers,
Sunt versul de temniţă, străbătînd desculţ,
cu lanţuri la picioare, praful Canalului
şi minele de plumb sau uraniu
Sunt zîmbetul rece a lui Eric Honecker,
Salutînd din tribună coloanele de muncitori est-germani
Care trec purtînd pancarte cu fericire trucată
Sunt mingile şi eşarfele cu care ne jucam cum voiam,
Sunt pamioanele şefei de unitate,
Sunt recolte fals raportate,
Sunt pionierii şi şoimi patriei
care adună morcovii putrezi pe cîmp,

Sunt mamele avortind clandestin în garsoniere soioase,
 Sunt tacîmurile și puii cu gheare de vultur
 Sunt barba lungă cu care Soljenițin
 usca rălpile brăzdate de lacrimi ale mămucăi Rossia
 Sunt înflăcărat ca un imn adus electrificării,
 de acel grajdanin Sovetskaya Soyuză
 Sunt Maiakovski trecînd pe lîngă Blok,
 în uniformă de soldat, care se încălzea
 la un foc aprins chiar cu propriile sale cărți mic-burgheze
 Sunt avangarda împinsă la sinucidere,
 Sunt poeții constructiviști răstigniți în izbele goale, pustii
 Sunt oasele familiei imperiale, risipite în cîteva gropi fără cruci,
 Sunt morții fără lumînare
 Sunt familia de basarabeni deportată-n Sibir,
 care în fața aparatului foto a uitat să
 zîmbească, rostind „pettite pomme”
 Sunt zarca din închisoarea Aiud,
 unde duios Iuliu Maniu cînta
 despre norii care bat dinspre Mureș
 Sunt visele domnului Coposu,
 Sunt lacrimile lui dincolo de moarte,
 Sunt formulele noi de Golgota,
 Sunt pumnul și palma pe care bunicul meu le-a încasat,
 Desfășurîndu-se într-un GAZ
 Sunt cenușa din trupuri de revoluționari,
 risipită, aruncată într-un canal,
 Sunt băiatul rănit pe calea Girolcului,
 împușcat în lift la Spitalul Municipal din Timișoara,
 Sunt Hanah Arendt recitînd Carta neagră a Comunismului,
 Sunt vocea stinsă a lui Bakunin predicînd
 pe deasupra mulțimilor, sunt clasa muncitoare care merge în Paradis,
 Sunt liderul sindical împușcat de polițiștii lui Ford pe o stradă,
 Sunt mîinile care votează prima Internațională roșie,
 Sunt primul congres social democrat și zîmbetul încrezător al lui Titel
 Petrescu,

Sunt editorialul Scînteii compus de Silviu Brucan,
 Sunt secera și ciocanul,
 Sunt ciocanul și compasul mărșăluind în videoclipul The Wall,
 Sunt lătrăturile unor trupe de rap, sunt cultura de masă a bîtei
 Sunt lumea aceasta, în care violența aleargă cu 24 de cadre pe minut,
 Sunt pulpa realității, Pulp fiction
 Sunt flashurile acestui imens poshliost mediatic,
 Electrozi sunt legați de cortexul meu, transmitem „live”,
 În spatele meu lucesc lentilele trăgătorilor de elită,
 celebri „snipers” ascunși prin boscheți,
 Aud vocea crainicului din studioul central,
 ești în emisie, ai 30 de secunde la dispoziție,
 Cum să concentrezi lacrimile unui refugiat
 în treizeci de secunde, cum să rezumi
 un viol la o simplă informație seacă, de teleimprimator
 Deasupra fascicule luminoase pornesc
 din botul elicopterelor de luptă, reporter de front,
 Vezi cum operatorul cade în genunchi
 cu fruntea străpunsă de glonț,
 încercînd să te filmeze, strigînd Aleluia,
 Prin mașele firelor moartea ta va fi trimisă în direct,
 Sateliții vor prelua ecranul camerei invadat de sîngele negru,
 Rugați-vă pentru fratele Alexandru
 Sunt alfa și omega,
 Sunt răsăritul și apusul,
 Sunt amurgul idolilor și sfîrșitul istoriei,
 Sunt fotoreporterul american care
 a prins într-un instantaneu, în Coreea,
 urletul civilului executat cu pistolul la tîmplă,
 Milioane de asemenea negative așteaptă
 cuminiți ca umbrele japonezilor pulverizați
 pe pereții domului din Hiroshima,
 Cerneala lor neagră se prelinge din rănile deschise
 în trupul adevăratului poem anarhist
 Care-și etalează escarele instalîndu-se

în locul gol lăsat de operele tovarășului Nikita Hrușciiov,
 E un curcubeu în urechea mea interioară,
 melcul osos răsună de strigătele și gemetele
 și vaietele și cîntecele revoluționare ale secolului XX,
 Nimeni nu-și mai amintește de doctorul El Che,
 Urechea mea e un crematoriu
 în care voi arde Istoria și aceasta va fumegea
 Ca un sat albanez, distrus de zîmbetul lui
 Slobodan, aducătorul de libertate

M-am trezit într-o dimineață cu gîndul
 să scriu un cîntec general, care să conțină
 Pe tînărul cu handicap care șterge geamurile mașinilor
 Într-o benzinărie din Tennessee,
 Pe bătrînul plîngîndu-și nepoții, dispăruți într-o tornadă,
 Pe frații mei negri lustruind pantofii de 500 de dolari bucata
 În fata unui zgîrie nori din Brooklyn,
 Pe membrii KKK aprinzînd hambarele
 pline cu grîu, care pocnesc ca un vas plin cu popcorn
 Pe marinarul închis în cochilia de oțel a submarinului atomic
 Pe hoțul care a pătruns într-o bancă
 și mîrîie printre dinți casierei să introducă toți banii într-un sac

Camerado, le-am strigat tuturor,
 vreau sa scriu un poem despre libertate
 Tu ești sora mea, estrella, nu vreau sa te pierd, no way,

Vreau să-ți declar dragostea mea eternelă
 Vreau sa scriu un poem canoe
 În care să vîslească și pieile roșii,
 ieșiți în larg să asculte dansul somonilor
 Un poem despre visul american,
 despre „Arizona Dream” și alte asemenea convenții literare
 Dar departe am văzut glasul pe forjă
 al oțelarului din zona Donbass

Savantul ascuns în orașe subterane
 proiectînd noi aparate de vînătoare
 Locuitorul Moscovei, așteptînd
 cuminte la lungi cozi la lapte
 Noii ruși cumpărîndu-și luxoase automobile de teren
 din magazinele care înfloresc peste noapte
 Președinții statelor asiatice
 deschizînd exploatații de opium și canabis
 America, echilibrul geo-strategic s-a rupt,
 imensa broasca țestoasă și-a lepădat cochilia
 și se plimbă, așa, indecentă pe hartă,
 Dar din toți rărunchi se ridică pînă la cer, un cîntec păcii și glorie ei,
 Un manifest anarhist pentru pacea lumii
 Și corul copiilor uciși cînta cu o voce de dincolo de fire
 Alături de vocea lui John Lennon, ciuruitul,
 Refrenul:
 „Give peace a chance”.

America, eu ți-am dat totul și tu nu mi-ai dat nimic,
 Eu ți-am dat „good morning” și tu mi-ai răspuns cu rachete,
 Burroughs s-a întors din Tangiers
 cu un sifilis pe cinste, stă la televizor și bea bere
 America, am fost pionier cînd eram copil,
 nu-mi pare rău, azi consum marijuana și Cappy Nectar.
 Eu ți-am trimis ardeleni, pe Ana Cumpănaș
 și tu n-ai venit, tu n-ai venit,
 Oamenii te așteptau, ascultînd radiouri prin poduri,
 Organizați în Rezistența din munți
 Dar nu auzeau decît ecouri stinse ale adevăratului poem anarhist
 Cuprins de o binecunoscută mișcare ascensională,
 Nimic despre mine, nimic despre Allen Ginsberg,
 Nici măcar obiectele nu mișcă în front,
 Rămîn liniștite la locurile lor, nu ca în alte poeme anarhiste unde
 „Venceremos” striga tocul pistolului,
 haina neagră de comisar al poporului și carnetul cel roșu